

Põlva maakonna rahvaraamatukogude aastaaruanne 2017

Tabel 1

Kokku	Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.16)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv
34	Põlvamaa	28502	13	29	5

1. Põhilised tegevussuunad

- Muudatused seoses **haldusreformiga**. Põlvamaal moodustati kolm valda: **Kanepi** (liitusid Kanepi, Kõlleste ja Valgjärve vald), **Põlva** (Ahja, Laheda, Mooste, Põlva, Vastse-Kuuste) ja **Räpina** (osa Meeksi vallast, Räpina ja Veriora). Põlvamaa koosseisust lahkusid kolm valda (Orava, Mikitamäe, Värskas) ja viis raamatukogu: **Hanikase, Orava, Mikitamäe, Värskas ja Saatse**. Põlvamaale tuli **Meeksi** raamatukogu.
- Põhimõttelised otsustused **tarkvarasüsteemide osas**: üleminek URRAM-i keskserverile (Põlvamaalt lahkunud raamatukogud liitusid RIKS-iga).
- **Töö kultuurilooliste arhiividega** (eeskätt Kalmer Tennosaare isikuarhiivi avamine Kiidjärvel).
- Liitumine **EV100 projektidega** (100 kirjandusteost avalikus ruumis (JutuPeatus) ja Tallinna KRK katusprojektiga Noor, loo, too - kunst raamatukokku).
- Rahvusvahelise kirjandusfestivali **Prima Vista partnerasula päev Värskas**. Esimest korda oli partneriks väike asula.
- Põlva keskraamatukogu hoone **soojustusprojekti elluviimine** ja uute **raamatukoguruumide ehitamise ja renoveerimise** algus vastavalt Leevil ja Oraval.

Aasta märksõna on **valmistumine muudatusteks**. Orava, Mikitamäe ja Värskas valla raamatukogud lõid suhted Võrumaa keskraamatukoguga, Põlva keskraamatukogu omakorda seni Tartumaale kuulunud Meeksi raamatukoguga. Värskas raamatukogu suhtles senisest tihedamalt teiste tulevase Setomaa valla raamatukogudega. Muudatused puudutasid ka **raamatukogude tarkvara**. Enamikule raamatukogudest tähendas see ettevalmistust üleminekuks URRAM-i keskserverile ja ühtlasi sealsele versioonile U3, viiele raamatukogule aga liitumist Võru maakonnas kasutatava RIKS-iga. Uute tarkvaradega alustati tööd 1. jaanuarist 2018. Koostöö tarkvarafirmadega URANIA COM OÜ ja Deltmar OÜ on hea ja võib loota, et üleminekuga tekkinud probleemid ajapikku lahendatakse (nende siinkohal loetlemine pole otstarbekas). Kindlasti võtab raamatukogudel aega harjumine **uue haldusjaotusega** ja sellega seonduva senisest erineva töökorraldusega, kuid siin on abiks kuulumine raamatukogude võrgustikku, mis võimaldab üksteist toetada.

Raamatukogud toimisid endiselt tugeva **kultuurivõrgustikuna** (kohtumised loomeinimestega, näitused, kontserdid, teatrietendused jne).

Raamatukoguhoidjad osalesid **suurürituste korraldamisel** oma kodukohas (Ahja kodukandipäevad, kooliaastapäev Leevakul, kujur August Weizenbergi 180. sünniaastapäeva tähistamine Kanepis, Seto Folk Värskas, Teeme ära! Vastse-Kuustes ja Lahel, heategevuslaul Vastse-Kuustes, talgu- ja külapäev Erastveres, avatud uste päev Karilatsi raamatukogus ökofestivali raames, Jakob Hurda rahvuskultuuri auhinna üleandmine Põlvas jne).

Raamatukogud **integreerisid tulevaste ühisvaldade** elanikke (nt mälumänguturniir Kanepis).

Koosvõimet on haldusreformi valgusel pisut keeruline hinnata. Ühelt poolt hindavad omavalitsused raamatukogusid, teisalt ei kiputa raamatukogude esitatud argumenteeritud seisukohti aktsepteerima ja dialoog omavalitsuste poolt võiks olla avatum. Kontakti on kindlasti kergem saavutada väiksemates valdades.

Raamatukogu tegevused laste ja noorte kultuuriaastal.

Kuna paljude raamatukogude jaoks on kõik aastad laste- ja noorteaastad, jätkati traditsioonilisi tegevusi. (Lisa 4)

Kõige silmapaistvam sündmus oli kindlasti Eesti Lastekirjanduse Keskuse eestvedamisel toimunud elamustuur **Laste Vabariik**, milles löid töötubade korraldamisega kaasa ka Põlvamaa raamatukogud.

Keskraamatukogu näitusevitriinis oli koostöös Eesti Teatri- ja Muusikamuseumiga ulatuslik **noorte laulu- ja tantsupidudele pühendatud näitus**.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud:

Muudatusi Põlvamaa **rahvaraamatukogude võrgus** 2017. aasta jooksul ei toimunud. 1. jaanuarist 2018 lahkusid võrgust Värskä, Mikitamäe ja Saatse raamatukogu (asuvad Setomaa vallas) ja Hanikase ja Orava raamatukogu (Võru vallas). Juurde tuli Meeksi raamatukogu senisest Meeksi vallast (praegune asukoht Räpina vald). **Raamatukoguvõrk** muutub 2018. aastal kindlasti Põlva vallas: vastavalt valdade ühinemislepingule tuleb **Põlva keskraamatukoguga** liita Ahja, Kauksi, Kiidjärve, Laheda, Mooste, Rasina, Tilsa ja Vastse-Kuuste raamatukogu. Sellega suureneb märgatavalt keskraamatukogu harukogude arv (seni viis). Muudatuste selgitamiseks korraldas Põlva vallavalitsus detsembris raamatukoguhoidjatele teabepäeva, kus esines ettekandega ka Kultuuriministeeriumi raamatukogunõunik Ülle Talihärm. Ühendatud raamatukogu töökogemusi (alates 2015) tutvustasid keskkogu direktor Reet Kappo ja Peri harukogu raamatukoguhoidja Kati Maidla. Käesoleva aruande koostamise ajal pole aga Põlva valla raamatukogudevõrgu osas veel täit selgust.

Nõukogusid on endiselt kaheksa. Koos käisid Põlva keskraamatukogu ja Võõpsu raamatukogu nõukogud. **Keskkogus** toimus kaks koosolekut (kevad ja sügisel), kus arutati suviseid lahtiolekuaegu (mis ka vallavalitsuse korraldusega hiljem kinnitati) ja 2018. aasta eelarveprojekti (siseremondi vajadus, palgad, haldusreformijärgsed muudatused jm). Aasta lõpul kinnitati nõukogu uus koosseis. **Võõpsus** tuli nõukogu kokku kolmel korral, arutades ürituste korraldamist ja mööbliostu.

Vastu võeti **Räpina valla arengukava 2018–2022**, milles on ette nähtud ka raamatukogude arendamine. Kuna Vastse-Kuuste alevikus seati sisse tänavanimed, uuendati **Vastse-Kuuste raamatukogu põhimäärus**. **Vastse-Kuuste valla arengukava** (vastu võetud 2014) peatükki „Strateegilised ülesanded 2015–2024“ lisati punkt raamatukogu ruumide laiendamise kohta (ilma konkreetse aastata), mis vahepeal oli rahaliste vahendite puudusel arengukavast välja võetud.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Summad tuhandetes eurodes

Põhieelarve	Seisuga 31.12.16. €	Seisuga 31.12.17€	Muutus %
Eelarve kokku	1042,895	1218,220	+16,8
sh keskraamatukogu	369,335	396,319	+7,3
Personalikulu	570,634	619,634	+8,6
sh keskraamatukogu	229,008	244,875	+6,9
Komplekteerimiskulu	198,827	202,744	+2,0

sh KOV-lt	142,269	146,155	+2,7
sh riigilt	56,558	56,589	+0,1
sh keskraamatukogu	52,806	51,811	-1,9
sh KOV-lt	30,200	30,200	=
sh riigilt	22,606	21,611	-4,4
Infotehnoloogiakulu	34,580	34,777	+0,6
sh keskraamatukogu	15,997	15,700	-1,9

Peaaegu kõik summad on plusspoolel. Riigi komplekteerimissumma keskkogule on vähenenud, kuna vähenes Riigikogu täiendav toetus.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu). Tabelis on projektid, mis kajastuvad raamatukogude eelarves.

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Eest Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp			
<i>Kiidjärve raamatukogu</i>			
60 aastat raamatukogu ja kultuurielu Kiidjärvel	01.02– 30.04	350,00	634,5
<i>Saverna raamatukogu</i>			
Mälumänguturniiri korraldamine	01.02.2017 – 01.03.2018	150,0	1018,0
<i>Vastse-Kuuste raamatukogu</i>			
Kohtumine Marko Kalduriga	02.01– 28.04	150,0	189,9
Kohtumine Ilmar Trulliga	01.02– 28.04	150,0	173,7
Kontserdisari „Muusika Eestimaale“ Kanepis ja Vastse-Kuustes	01.04– 31.07	400,0	1368,6
Reigo Reimetsa fotonäitused „Peatu... ja vaata lähemalt“	01.07– 31.12	160,0	211,8
Raamatukogupäevade üritused	20.09– 31.12	150,0	179,6
Kohtumine Ilmar Tomuskiga	10.10– 31.12	150,0	173,1
<i>Väraska raamatukogu</i>			
Kirjandusfestivali Prima Vista partnerasula päev	01.04– 01.07	350,0	693,0
Kirjandus- ja muusikaõhtu „Jäätulek“ Mathura ja Kadi Uiboga	15.09– 30.11	200,0	294,3
<i>Põlva keskraamatukogu</i>			
Kohtumine Lauri Sommeriga	01.02– 31.05	114,0	129,0
Teabepäev raamatukoguhoidjatele „Ülevaade	01.0–31.05	200,0	250,0

2015–2016 ilmunud laste- ja noortekirjandusest“			
Teabepäev lastetööst raamatukogus	01.02–31.05	150,0	246,0
Kohtumine Markus Saksatammega	01.04–01.11	300,0	371,0
Ülevabariigilise 4. klasside ettelugemisvõistluse eelvoor	15.09–30.10	130,0	240,0
Põlvamaa XII maaraamatukoguhoidja päev Orava vallas	15.09–30.11	400,0	687,0
Kontserdisari „Muusika 100 Eestimaale“ Põlvas ja Vastse-Kuustes	10.10–15.11	300,0	1194,3
Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapital			
<i>Vastse-Kuuste raamatukogu</i>			
Kontserdisari „Muusika Eestimaale“ Kanepis ja Vastse-Kuustes	01.04–31.07	600,0	1368,6
<i>Põlva keskraamatukogu</i>			
Kontserdisari „Muusika 100 Eestimaale“ Põlvas ja Vastse-Kuustes	10.10–15.11	600,0	1194,3
Tallinna keskraamatukogu			
<i>Põlva keskraamatukogu</i>			
Projekt „Kunst raamatukokku“	01.09–30.09	775,0	1071,6
Värskas vallas kultuurisündmuste rahastus			
<i>Saatse raamatukogu</i>			
Raamatukogupäevade üritused	01.10–01.11	60,0	60,0
<i>Värskas raamatukogu</i>			
Prima Vista partnerasula päev	01.04–01.07	140,0	693,0
Mälumänguturniir	01.01–31.12	250,0	287,2
Suvine laste lugemisvõistlus	01.06–30.11	225,0	251,8
<i>Kanepi raamatukogu</i>			
Perekond Adameki (USA) toetus meenete (märkmikud, pastapliiatsid) soetamiseks	01.01–31.12	100,0	722,4

Kokku saadi toetust **6554 euro** ulatuses, mis on 23,8% rohkem kui 2016. aastal (siis 5295). Oli hea projektiaasta, kuigi kindlasti võiks rohkem raamatukoguhoidjaid projekte koostada ja esitada. Projektide abil on võimalik arendada koostööd. Laheda valla avatud noortekeskus sai **Eesti Noorsootöö Keskuse** projektist “Huvihariduse ja -tegevuse toetus omavalitsustele“ 1500 eurot, mis võimaldas Lahe raamatukogule täiendavalt lastekirjandust soetada ja korraldada kohtumiste sarja loomeinimestega (peamiselt kirjanikega). Tööle rakendati ka raamaturing. Väga edukalt kulgenud projekt jätkub 2018. aastal. Tegemist on kindlasti esmakordse nii suure koostööprojektiga raamatukogude ja noortekeskuste vahel Põlvamaal.

Projekt „**Kunst raamatukokku**“ põhines Põlva keskraamatukogu ja Põlva kunstikooli väga heal koostööl (soetati näitusevitriin raamatukokku ja märgipress ühiskasutuseks ning viidi läbi kaks töötuba).

Projektid aitasid läbi viia raamatukoguhoidjate **täienduskoolitust** ja olid abiks huvitavate **kultuurisündmuste** korraldamisel (raamatukogu 60. aastapäev Kiidjärvel, mälumänguturniir Kanepi tulevases ühiskonnas jne). Projektfinantseerimine on hea abivahend ka siis, kui võimalus mõne huvitava ettevõtmise korraldamiseks tekib aasta kestel, kuid selleks ei pruugi (täies mahus) leiduda vahendeid eelarves (nt Prima Vista partnerasula päev Värskas). Peamine (ja tänuväärne) koostööpartner on endiselt **Eesti Kultuurkapital**, mille Põlvamaa ekspertgrupile esitati ka viis juubelitoetuse taotlust (vt 2.4.5.).

2.4. Personali koosseis, juhtimine ja areng

Suuri muutusi personali korralduses ei olnud. Raamatukoguhoidjate koosseis vähenes 0,2 võrra (44,35 ja 44,55). Põhjuseks **Lahe raamatukogu** asumine Tilssi (2016. aasta lõpul) ja raamatukogu juhatajale noortekeskuse juhataja töö lisandumine (0,5 kohta varasema 0,7 asemel raamatukogus ja 0,5 vastavatud noortekeskuses). Mitteametlik kooslus on ennast aasta jooksul väga hästi õigustanud. Lahtiolekuaeg muutus **Maaritsa raamatukogus** seoses juhataja õppima asumisega (laupäeva asemel, mil sageli toimub õppetöö, on raamatukogu avatud pühapäeviti).

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest (erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine, RaRS § 5(5) 4)

Enesetäiendamisest ei jäänud kõrvale ükski raamatukogu. Kõikide koolituste eest lihtsalt tõendit/tunnistust ei saa. Mullusega võrreldes on koolituste arv suurenenud (24,1%, siis 58). Koolitustundide arv on aga 61,8% võrra väiksem (mullu 2291 tundi), kuna ei võetud osa kutsekoolitusest. Sellega on seotud ka tõendi/tunnistusega koolituste maksumuse vähenemine (16,6%; siis 3258,2 eurot). Koolituseks kulunud kogusumma on aga 3,3% võrra tõusnud (siis 4024,7). **Peamised teemad.** **Töökeskkonda** käsitlevaid koolitusi (sealhulgas esmaabi ja tuleohutus) oli kaheksa (sama palju osavõtjaid). Koolitusi korraldasid Tööinspeksioon, Juunika Koolitus, Räpina Inkubatsioonikeskus jt. Erinevaid **kirjanduskoolitusi** oli viis (osavõtjaid 15). Kõige osavõturohkem oli algupärase lastekirjanduse päev Tartus (10). Osa võeti ka Rahvusraamatukogu, Eesti Lugemisühingu, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Merike Vardja koolitustest. Oluliseks kujunes ka **sotsiaalteema**, neljal koolitusel osales kokku 12 raamatukoguhoidjat. Kõige populaarsem oli Tervise Arengu Instituudi koolitus “Läbipõlemise ennetamine ja vaimse tervise edendamine pedagoogidele” (kaheksa osavõtjat). Koolitustel “Õpiraskustega õpilane” (Tartu Ülikool) ja ”Koolivägivald” (Rosma Haridusselts) osales kummalgi üks raamatukoguhoidja. Väga vajalik oli koolitus “Vaimse tervise häirega inimesed – kuidas märgata, suhelda ja aidata” Rahvusraamatukogus (kaks osalejat). **Suveakadeemias** täiendas teadmisi kuus raamatukoguhoidjat. Kuna **maaraamatukoguhoidjate teabepäev** toimus Tartus (ERM-is), oli ka osavõtjaskond Põlvamaalt tavalisest palju suurem (14). Täiesti uus ja väga põnev teema oli **teenusdisain** (koolitus toimus Kultuuriministeeriumi ja Rahvusraamatukogu koostöös).

ETKA Andrase teabepäevade jätkumine on tänuväärne, kuid nende korraldamine vaid suuremates keskustes jätab paljud huvilised eemale. Kui need toimuksid kõigis maakondades (sellekohane praktika on olemas), oleks kasu kindlasti suurem. Koolitused olid huvitavad ja vajalikud.

Vt. LISA 1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused:

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/k	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa

			estus	de arv	
09.02.17	<i>Kirjandus Põlva gümnaasium (tutvumine vastavatud riigigümnaasiumiga)</i>	Jaanika Palm Alo Savi	6	35/9	250,00
15.03.17	<i>Lastetöö raamatukogus</i>	Epp Raudsepp	5	38/9	246,00
	<i>ERM (k.a raamatukogu)</i>	Kersti Taal Maris Jaagosild	5	32/10	482,00
17.05.17	<i>Mäluasutuste digikogud (ERM, Rahvusarhiiv), koostöös Eesti Kultuuriseltside Ühendusega</i>	Tiina Tael Lea Teedema	6	24/9	192,00
29.09.17	<i>Järvamaa raamatukogud ja mäluasutused</i>	Ründo Müls Jane Kiristaja Eha Palm Mall Lavrikov Tiina Lippand Allika Jüris	10	30/8	607,00
25.10.17	<i>Piusa külastuskeskus Hanikase raamatukogu ja külakeskus</i>	Aino Suurmann Tuuli Dolgošev Maaja Glaser	5	42/12	687,00

9.11.17	<i>IT</i> <i>Kirjandus</i>	Helle Luik Kaili Õunapuu- Seidelberg Kai-Mai Olbri Birk Rohelend Kaupo Meiel Andrei Hvostov	5	40/13	105,00
7.12.17	<i>Statistika</i> <i>IT</i>	Keskraamatu kogu töötajad Helle Luik	5	42/13	37,0

Kokku korraldas keskkogu raamatukoguhoidjatele kaheksa **teabepäeva** (kolmel juhul oli ühtlasi tegemist väljasõiduga). Tähelepanu pöörati infotehnoloogiale (kõige rohkem arendatigi digipädevust), kirjandusele, lastetööle ja mäluasutustele (nii õppekäikudena kui ka nende digivõimalusi tundma õppides). Esinejad olid head ja tagasiside põhjal jäid raamatukoguhoidjad teabepäevadega rahule.

Seoses üleminekuga tarkvaraversioonile U3 osalesid kõik keskraamatukogu töötajad ja peaaegu kõik maaraamatukoguhoidjad detsembris keskkogus **individuaal- ja grupiõppustel**, milleks sisustati raamatukogu saalis ajutine arvutiklass. Kõik tegid oma raamatukogudes tööd testbaasiga. Väga palju konsulteerisid keskkogu töötajad – eeskätt Kaie Puik ja Iisi Puusepp – maaraamatukoguhoidjaid (ja teevad seda jätkuvalt) uue versiooni asjus ka arvuti ja telefoni vahendusel. Teabepäevadel ja õppustel omandati vajalikud oskused alustamiseks uuest aastast tööd uue versiooniga. Värska, Mikitamäe ja Orava valla raamatukoguhoidjad käisid oskusi tööks RIKS-iga omandamas Võrumaa keskraamatukogus.

Juba mitu aastat osaleb lastetööga seotud teabepäevadel Tartumaa maaraamatukoguhoidjate esindus. (Kõrveküla raamatukogus tegid meie keskkogu töötajad sügisel lähemat tutvust ka versiooniga U3.)

Lastetöö teabepäevadest võtavad osa ka Põlvamaa kooliraamatukoguhoidjad.

Maakonna kultuuritöötajate traditsioonilisi ühiseid teabepäevi, mis raamatukoguhoidjate enesetäiendamise võimalusi rikastasid, paraku enam ei toimunud. Maavalitsused on küll likvideeritud, kuid loodetavasti võtab Põlvamaa Omavalitsuste Liit ühiste teabepäevade (soovitavalt paar korda aastas) vedamise edaspidi enda kanda.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

Vt. LISA 2

Tegevused olid traditsioonilised: õppuste läbiviimine (laste)laagrites, kodulooliste ekskursioonide juhtimine, aruannete esitamine vallavolikogudes ja MTÜ-des.

2.4.4 Erialahariduse omandamine Tartu Ülikoolis lõpetasid eriala bakalaureuseõppe kaks maaraamatukogu juhatajat. Üks maaraamatukogu juhataja jätkas pärast akadeemilist puhkust eriala kraadiõppes Tallinna Ülikoolis. Kutsequalifikatsiooni 6 taseme omandas üks raamatukoguhoidja (linnaraamatukogust).

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Parim maaraamatukoguhoidja Põlvamaal, ühtlasi ERÜ konkursi aasta maaraamatukoguhoidja nominent: Tiina Hoop (Saverna). Kaasnesid maavanema ja ERÜ tänukirjad

ERÜ ajakirjandusauhind: Kaja Roomets (maakonnaleht Koit)

Kultuuriministeeriumi tänukiri: Tia Võru (Tilsi), Ene Lugamets (Himmaste)

Põlvamaa Omavalitsuste Liidu tänukiri õpilaste tulemusliku õpetamise ja toetamise eest: Tiina Hoop

Aasta raamatukogu TÕN-i raames: Vanaküla raamatukogu, Are Nupp

Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupi juubelitoetus: Maire Jõks ja Juta Mosona (Räpina), Heli Adamson (Kanepi), Ene Lugamets, Tia Võru

Ahja valla tänukiri: Külli Tohvri (Ahja)

Kanepi valla tänukiri: Heli Adamson

Kõlleste valla tänukiri: Vaike Puuselg

Laheda valla tänukiri: Ainika Mägi (Lahe), Tia Võru

Mikitamäe valla tänukiri: Kaiu Suurmann (Mikitamäe)

Mooste valla tänukiri: Edda Prükk (Rasina), Kaie Koser (Mooste), Anni Iljina (Kauksi)

Orava valla tänukiri: Tuuli Dolgašev (Hanikase, Orava)

Räpina valla tänukiri: Juta Mosona

Veriora valla tänukiri: Helve Salf (Veriora; kaks tänukirja), Kaili Rätsep (Leevi)

Värskas valla tänukiri (aasta abistaja): Linda Allas (Saatse)

Aastalõpupreemia: Linda Allas, Eha Kütt (Värskas)

Kanepi gümnaasiumi tänukiri: Heli Adamson

Kanepi seltsimaja tänukiri: Heli Adamson

Ansambli Rukkirääk (Ahja) tänukiri: Külli Vardja

Mõtsküla külapäevade (Ahja vald) korraldajate tänukiri: Külli Vardja

Valgjärve valla avatud noortekeskuse tänukiri: Tiina Hoop, Ilse Aigro (Valgjärve), Jaanika Tappo (Maaritsa)

Valgjärve valla rahaline preemia: Ilse Aigro

Teeme ära! tänukiri: Mall Kõpp ja Külli Tohvri (Vastse-Kuuste)

Tunnustust pälvisid teatrifestivalidel ja teistel üritustel osalemise eest Ahja raamatukogus Külli Vardja juhendamisel tegutsev Rõduteater ja selle tublid noored näitlejad.

Jakob Hurda Seltsi tänukiri: Külli Ots (keskkogu)

Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupi kultuuri elutööpreemia nominatsioon: Helve Salf

Konkursi „Põlvamaa kodanikuühiskonna parimad 2017“ kandidaat aasta koostööprojekti kategoorias: Ahja kohvikutepäev, Külli Vardja

Põlva valla tunnustuse aasta tegu 2017 nominatsioon: Krista Pikk ja Karin Pikk Kalmer Tennosaare isikuarhiivi avamise eest

Silma torkab valdade tänukirjade rohkus, mis osaliselt on seotud haldusreformiga. Mitme valla puhul oli tegu kurvavõitu sümbioosiga: ühtaegu tähistati valla 25. aastapäeva ja senisel kujul kadumist.

Orava vallas toimunud **Põlvamaa XII maaraamatukoguhoidja päev** (tunnustamis- ja koolitusüritus) kandis sama pitsarit. Õnneks jäi domineerima rõõmus meeleolu. Põlvamaa viimane maavanem Igor Taro rõhutas, et koostöö ei sõltu piiridest. Osalejad tutvusid Piusa külastuskeskuse, Hanikase raamatukogu ja külakeskuse ja Orava kooliga. Külakosti tõid Orava laste folklooriansambel Käopojad (juhendaja Maaja Glaser) ja ansambel Orava Lõõtsapoisid. Tööjuubilarid said kingituseks raamatu ja palju lilli kolleegidelt. Muidugi tunnustati ka aasta maaraamatukoguhoidja nominenti. Üritust toetas lisaks Kultuurkapitalile Orava vallavalitsus. Haldusreformiga seoses on maakonnatasandil muudatus: autasustamise võttis maavalitsuselt üle Põlvamaa Omaavalitsuste Liit (vapi- ja teenetemärgid, tänukirjad).

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.

Ehitus- ja renoveerimistegevust alustati **Leevil** ja **Oraval**, uued ruumid avatakse 2018. aastal. Teiste uusi ruume või laiendamist vajavate raamatukogude olukord (Leevaku, Mooste, Valgjärve, Võõpsu, Vastse-Kuuste) paraku ei muutunud. **Keskkogus** (Põlvas) sai teoks kauaoodatud soojustamine, remonti tehti ka **Himmaste** raamatukogus ja külakeskuses. Väga vajalik on keskkogu hoone siseremont, milleni 2018. aastal ilmselt ei jõuta. Himmastes vajab parandamist fassaad. **Ahjal** on kindlasti vaja jätkata õueala rekonstrueerimist ja välja vahetada kuuri katus. Raamatukogumuuseumi majale tuleb paigaldada piksekaitsesüsteem. Värvimist vajavad hoone välisseinad. **Kauksis** vajab korrastamist keskküttesüsteem, millega on uue aasta algul juba alustatud. Probleeme on ka **Kiidjärve** ja **Hanikase** raamatukoguga. Esimene vajab soojustamist, teises pole seni suudetud küttesüsteemi sobivaks reguleerida.

Vt. LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Juurdepääs (k.a osaline) on endiselt tagatud 19 raamatukogus. Kõige suuremaks muudatuseks on **keskkogus** soojustusprojekti käigus rajatud **invapääs** (seni oli kaldteel tavaline uks). Invapääs avaneb nupule vajutamisega ja sulgub automaatselt. **Ahjal** remonditi plaanipäraselt välitrepil kaldteed. **Valgjärve** statsionaarne kaldtee (koos vihmaveerenniga) on planeerimisjärgus. Raamatukogus on olemas ajutine kaldtee. Liikumiskustega lugejate tingimusi parandas kindlasti trepikäsipuu paigaldamine. **Vastse-Kuustes** on kavas edaspidi rajada kaldtee ka raamatukogu sissepääsu juurde, praegu on olemas juurdepääs kooli kaudu.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Suuri arendusprojekte ei olnud. **Keskkogus** töötajaarvutitele paigaldati laia ekraaniga monitorid ja vahetati operatsioonisüsteem Debian GNU/Linux pealt Microsoft Windows peale, kuna Urania COM OÜ poolt reklaamitud Linux operatsioonisüsteemi tugi tegelikkuses oli problemaatiline. Välja vahetati ka Avaliku Internetipunkti monitorid ja tehti algust AIP töökohtaarvutite kaasajastamisega. Tarkvara uuendamine toimus suuremal määral **Valgjärve** ja **Vastse-Kuuste** valla raamatukogudes (uuendati arvuteid, monitore ja printereid, parandati internetiühenduse kvaliteeti). Kõllest valla raamatukogudes vahetati töötajaarvutid välja seoses üleminekuga tarkvaraversioonile U3. Kindlasti on IT alal palju teha, kuid elu on näidanud, et lihtne see pole. Uutes valdades muutuvad IT-toe pakkujad ning tähtis on, et teenus ei halveneks.

3. Kogud (kogude komplekteerimine ja töötlemine, RaRS § 5(5) 1)

Keskkogu puhul pole alljärgnevas käsitluses arvesse võetud harukogusid.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Kogude komplekteerimisel peetakse silmas rahvaraamatukogude komplekteerimise põhimõtteid. Sellest tuleneb eriline tähelepanu eesti kirjandusele, sealhulgas laste- ja noortekirjandusele ning

heatasemelisele tõlkekirjandusele. Komplekteerimine sujus ka aastal 2017 keskkogu ja teiste raamatukogude koostöös väga hästi.

Raamatukogud said riigieelarvest toetust teavikute ostmiseks kokku 56,6 tuhat eurot (s.h 1,3 tuhat laste- ja noortekirjandusele, mille eest osteti 149 eksemplari). Toetus võimaldas lastekirjanduse eksemplaarsust suurendada. Ülaltoodud kogusumma sisaldab ka Riigikogu täiendava toetuse keskkogule (4,0 tuhat), mis kulus uudiskirjanduse hankimiseks (334 eksemplari).

Riigitoetuse eest ostetu moodustas maakonnas tervikuna 35,4% (4860) ostudest.

Kõik raamatukogud täitsid nõude osta 30% riigitoetuse eest väärtkirjandust.

Omaavalitsused toetasid teavikute ostu 102,1 tuhande euroga (64,6% soetussummast), millele lisandus raha perioodika ostmiseks (44,1 tuhat).

Tarnijad: Rahva Raamat (70,7%), Apollo Holding (2,9%), Teek (0,2%), Ajalevi (0,8%), Varrak (12%), Bestkaup (10%), Tea kirjastus (0,9%) ja üksikmüüjad (2,5%). Veidi on suurenenud (2,8%) Rahva Raamatu osakaal.

Rahva Raamatu valik on kõige suurem ja tellimine kodulehelt mugav nii maaraamatukogudele kui ka keskkogule. Muidugi võrreldakse kõigi pakkujate hindu. Kord nädalas saabuvad keskkokku raamatud, sealhulgas näidised, mille põhjal käivad vastavalt oma võimalustele tellimas ka maaraamatukoguhoidjad.

Kokku hangiti 16109 teavikut (v.a perioodika), sellest osteti 13712 eksemplari (13662 raamatut, 34 auvist ja 16 lauamängu) ja annetustena saadi 2397 eksemplari. Teavikute koguarv küll tõusis 3,5% võrra (mullu 15570), kuid ostude arv langes 202 eksemplari ehk 1,5% võrra (13914).

Keskkogu soetas 2300 teavikut (2276 raamatut, 22 auvist ja kaks muud teavikut), s.o 4,1% võrra vähem kui 2016. aastal (2399).

Annetuste (2397 eksemplari) osakaal moodustab soetatud teavikutest 14,9% (mullu 1656 ehk 10,6%). Kuna annetustest omakorda moodustavad väga suure osa (42,7%) Lahe raamatukogult Tilsa raamatukogule üleantud raamatud, saab järeldada, et annetuste osakaal teiste raamatukogude osas oli tavapärase. Keskkogus oli annetusi 5,1% (118), mis mullusega võrreldes on vähem (6,6%, 159).

Suuremad annetajad: Eesti Lastekirjanduse Keskus, ETKA Andras, Võro Selts VKKF, Setomaa Valdade Liit, Eesti Hoiuraamatukogu, Swedbank, Kooraste Külaselts, Lastekaitse Liit, Aino Praakli, Jaan Kivistik, Viktor Lõhmus jt. Töö kultuuritegelaste **erakogudega** pole päris tavaline. Räpinas tegeldi kodukandist pärit kirjandusteadlase **Abel Nagelmaa** koguga, mille oli annetanud perekond. Arvele võeti raamatukogule huvipakkuvad teavikud. Osa raamatuid kasutati raamatukogu kulunud eksemplaride väljavahetamiseks. Kõik raamatud varustati eksliibrisega.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatuid soetati 13662 eksemplari, millest teadmiskirjandus moodustab 26,6% ja ilukirjandus 73,4%. Mullusega võrreldes on ilukirjanduse osakaal veidi kasvanud (siis 71,0%). Keskkogus on suhe teistsugune (ilukirjandus moodustab 58,3%), kuna maakonna suurima rahvaraamatukoguna tuleb muretseda rohkem teadmiskirjandust (osakaal 41,3%), mida loomulikult toetab lugejanõudlus. E-raamatuid marginaalse lugejahuvi tõttu tellitud ei ole, ka vastavat keskkonda pole veel.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine. Kokku soetati 1070 ajakirjade aastakäiku, neist annetusena 191. Mullusega võrreldes on nii ostude kui ka annetuste arv vähenenud (vastavalt 5,3 ja 6,8% – 1130 ja 205 aastakäiku). Keskkogus on samuti vähem aastakäike soetatud – 111, neist 17 annetusena, mullu vastavalt 119 ja 25. Langus on toimunud annetuste, mitte ostude vähenemise tõttu. Ajalehtede aastakäike saadi seitsme võrra enam (271 ja 264), ka keskkogus (48 ja 41). Perioodika tellimine on keeruline, kuna tuleb jälgida, et saaks soodsaima pakkumise. Hinnad võivad olla sõltuvalt tellimise ajast ja kohast erinevad. Ootamatult võib keegi lõpetada ajakirja väljaandmise. Enamasti saab mõne teise ajakirja asemele, kuid on ka rahast ilma jäänud. E-

väljaannete lugemise soov raamatukogudes on tagasihoidlik, kuigi jurdepääsuvõimalused on olemas. Lugejad eelistavad trükivariante.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid komplekteeriti 40, neist 34 ostu ja kuus annetust. Suurema osa (22) soetas keskkogu. Möödunud aastal saadi auviseid rohkem (60), seda suurema annetuste arvu (29) tõttu. Ostetud auviste arv on samas suurusjärgus. Annetatakse põhiliselt maakonnaga (sealhulgas võru keele ja kultuuriga) seotud DVD-sid ja CD-sid, mille arv aastati kõigub.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Inventuur viidi seoses töötaja vahetusega läbi Verioral.

Kokku **kustutati** 16219 eksemplari (16191 raamatut, seitse auvist, 18 elektroonilist teavikut ja kolm lauamängu). Võrreldes 2016. aastaga on teavikuid kustutatud 12,5% võrra rohkem (siis 14414), mis on positiivne, sest kogud vajavad puhastamist. **Keskkogus** kustutati 3203 teavikut (lisaks raamatutele ka seitse elektroonilist teavikut), mis on 25,5% rohkem (siis 2552). Enam kustutati teavikuid Räpinal, Hanikasel, Oraval, Leevil, Lahel, Verioral ja keskkogus.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine. Keskkogus vahetati välja üks AIPi arvuti, mis töötab Windowsi keskkonnas, teistes kasutatakse veel operatsioonisüsteemi Linux. Välja vahetati ka lugejaarvuti avafondis. Kasutajaarvutite olukord paranes ka mitmes maaraamatukogus, kuid kindlasti oleks kasutajatele paremate võimaluste pakkumisel vaja riigi tuge. Sageli vajavad inimesed ka juhendamist (eriti vanemaealised), kuna paljud dokumendid on ainult arvutipõhised (juhiloa, tervisetõendid jne). Häid kogemusi juhatamaks inimesi e-riigi võimaluste juurde on Värskas, Valgjärvel, Saatses, Vastse-Kuustes jm. Seekord oli aktuaalne (ühtlasi emotsionaalne) teema ID-kaardi sertifikaatide uuendamine.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 5

Raamatu-kogu	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	10970	11298	+328
Sh keskk koos harukogudega	4208	4128	-80

Raamatu-kogu	Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus (+/-)	Virtuaalkülast. *2016	Virtuaalkülast. 2017	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	200651	194758	-5893	17307	-	-
Sh keskk koos harukogudega	77974	75225	-2749	17307	-	-

*Kuna virtuaalkülastuste registreerimisega oli aasta jooksul probleeme (taastatud kodulehtedel pole veel loendureid jne), ei ole neid välja toodud.

Raamatu-kogu	Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+/-)	Päringud* 2016	Päringud* 2017	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	374645	367690	-6955	7620	6871	-1049

Sh keskk	146017	141168	-4849	2440	2240	-200
----------	--------	--------	-------	------	------	------

Lugejate arv on kokkuvõttes tõusnud 3% võrra. 20 raamatukogus 34st on lugejate arv tõusnud (eelmise aastaga võrreldes on tõus nendes raamatukogudes kokku 7%). Mõnes raamatukogus on langus väga väike (vaid paari lugeja võrra). Enamus väiksematest raamatukogudest on lugejate arvuga plussis. Küllastuste ja laenutuste osas pilt nii hea ei ole. Külastused on maakonnatasandil vähenenud 2,9 ja laenutused 3,2%. Näitajaid keskkogu lahtrites (ühtlasi kogu maakonna omi) mõjutas ligi pool aastat kestnud remont Põlva hoones, kuna sissepääs raamatukokku oli raskendatud ja siseruumideski polnud mugav olla. Põhjusi põhinäitajate languses on muidugi teisigi (vanemaalaste lugejate jõuvarude vähenemine, uudiskirjanduse kättesaadavus jm).

***Infopäringud (teatmebibliograafilise töö korraldamine, RaRS §5(55)).** Päringute üldarv on küll vähenenud (9,8%), kuid keskkogus (ilma harukogudeta) suurenenud (19,1%, 2061 ja 1730). Keskkogu on aga teatmebibliograafilise töö keskus maakonnas. Taas oli väga palju praktilise eluga seotud päringuid (grillahju, lõkkeplatsi ja kuusnurkse katusega aiamaia ehitamine jne). Suurenenud on käsitöölaste päringute arv (helkurehete valmistamine, arhailiste mustrite tikkimine mantlile, korvi heegeldamine, lapitehnikas seeliku õmblemine jne).

Koduloolistest teemadest olid huvitavamad järgmised: Põlvamaa diskorid, Koiola vallamaja ajalugu, filatelist Evald Leesi (Põlva) elu ja tegevus, Ado Ritzar – Aleksandri vallavanem, Kanepi ja Kähri kirikute arhitektuur ja sisustus jne. Kõige mahukamad olid päringud õppijatele kursusetööde tarbeks (kroonilise bronhiidi kulg eakatel võrreldes noortega, bakteriaalsed nahapõletikud, ohtlikud ained kosmeetikas, raskemetallide mõju tervisele, sotsiaalne kihistumine, kuritöö- ja õnnetusohvrid, vee omadused jne). Päringute lahendamisel tehti ka koostööd. Nootide ja laulude otsimisel konsulteeriti Tartu linnaraamatukogu muusikaosakonnaga, Põlva murraku teemalise kursusetöö jaoks peeti kirjavahetust Võru Instituudiga jne.

Räpinas osutus kõige töömahukamaks materjali otsimine venekeelsel olümpiaadil „Eesti Vabariik 100. Vene kultuuri kandjate panus Eesti arengusse“ osalejale. Päringut Rápina miilits aitasid oma mälestuste põhjal lahendada ka raamatukogus viibinud eakad räpinlased, põhiliseks abivahendiks oli siiski kaartkartoteek. Näiteid maakogudest: korteriühistute moodustamine, östrogeeni sisaldus organismis, fibroos, koolielu mõisate ajal, koolireform 1984, aluselise joogivee valmistamine, nuustikuna kasutatav veeloom, metsavendlus (huvi konkreetse isiku vastu), koduhoovi lennanud linnu liigi määramine jne). Suuremates keskustes (Kanepi, Ahja, Vastse-Kuuste) esitatakse päris palju koduloopäringuid. Vastse-Kuustes, kus raamatukogu täidab ka koolikogu rolli, on rohkesti õppetööga (nii koolis kui ka lasteaias) seotud päringuid (taimed, loomad, linnud, tähtpäevad jne). Värskas lahendati palju päringuid seoses haldusreformiga, samuti piiriäärsete maaloovutuste teemal. Parasjagu nuputamist oli seal ka gümnaasistide uurimistöödega seoses.

4.3 RVL-i teenindus

RVL-i teel tellisid raamatukogud 4720 teavikut, mis on mullusest 3,9% rohkem (siis 4541) **Keskkogu** (ilma harukogudeta) tellis teavikuid palju rohkem (79,3%, 495 ja 276), kuna õpilaste nõudlus nn kohustusliku kirjanduse osas, mida telliti maakogudest, oli suurem. Teistelt raamatukogudelt tuli keskkokku vähem tellimusi (7,8%, 1598 ja 1732). Keskkogu tellis väljastpoolt maakonda 43 teavikut, neist 24 Tartu linnaraamatukogust. Viimane ongi juba aastaid keskkogu kõige olulisem RVL-i partner väljastpoolt maakonda. Rahvaraamatukogudest tehakse koostööd ka Võrumaa keskraamatukoguga. Igal aastal leitakse uusi koostööpartnereid. Seekord oli selleks Tartu Kõrgema Kunstikooli raamatukogu. RVL-iga tegelesid kõik maakonna rahvaraamatukogud. Kaks raamatukogu ei esitanud küll tellimusi, kuid täitsid teiste omi. Kuna paljud teavikud (eeskätt maakonna piires, aga ka Tartusse ja Võrru) toimetatakse operatiivsuse ja lugejate raha säästmise nimel kohale käsiposti teel, on vaja ka häid abilisi, kellele väga suur tänu! Lugeja eelistab kindlasti tasuta RVL-i, vastasel juhul võib ta tellimisest loobuda (kui pole näiteks tegu õppetööst lähtuva vajadusega).

Teeninduspunkte on Põlvamaal küll endiselt neli (Kiuma (2), Saverna ja Valgjärve raamatukogul), kuid sügisel lisandus ajutiselt viies. Misso raamatukogu Võrumaal loobus Luhamaa teeninduspunktist, kuna Luhamaa nulk läks Setomaa valla koosseisu. Värskas raamatukogu ülesandeks sai teeninduspunktis uue kogu loomine, millega koostöös Põlva keskraamatukoguga ka hästi toime tuldi. Samuti telliti punkti perioodika 2018. aastaks. Uue aasta algusest kuulub teeninduspunkt siiski Meremäe raamatukogule, mis on asukoha mõttes sobivam.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Täiendav toetus riigieelarvest võimaldas osta 149 lasteraamatut. Nii keskraamatukogus kui ka maakogudes soetati selle eest põhiliselt eesti väärtlastekirjanduse kordustrükke (E. Raud „Peep ja sõnad“, A. Reinla „Pätu“, J. Rannap „Nublu“ jne.). **Keskkogus** tellis soovitava kirjanduse hulka kuuluvaid raamatuid suuremas eksemplaarsuses, et vajalik kogus oleks käepärast. Tähtis on seegi, et raamatud on ilusad ja puhtad. Panus eesti lastekirjandusele on end igati õigustanud.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2016	Lug-d 2017	Muutus (+/-)	Külast-d 2016	Külast-d 2017	Muutus (+/-)	Laenut 2016	Laenut 2017	Muutus (+/-)
Linna/ma ak. rmtk	2893	2946	+53	61879	60268	-1611	50245	51755	+1510
Sh keskk (koos harukogu dega)	1102	1084	-18	23525	22159	-1366	21178	20526	-652

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Lasteteeninduse arvnäitajate osas on pilt päris hea. Maakonnatasandil on kasvanud lugejate ja laenutuste arv (vastavalt 1,8 ja 3%). Külastuste arv on veidi langenud (2,6%). Ka lastenäitajaid mõjutas remont keskkogus, kus lasteteeninduse välisuks oli pikka aega suletud (lapsed pidid käima ringiga) ning ruumid olid paratamatult jahedad ja tolmuised. **Keskkogus** (ilma harukogudeta) oli lugejaid (820 last) eelmise aastaga võrreldes stabiilselt (siis 818), laste külastuste arv aga langes. Palju külastusi tegid remondi tõttu laste eest täiskasvanud ja seega läksid ka laenutused suuresti nende arvele – koguni 50,9% lasteteeninduse laenutustest.

Kindlasti on laste lugemise arendamisel tähtis, et raamatukoguhoidja oleks ilmutavast lastekirjandusest informeeritud ja teeks parimaid valikuid lastekirjanduse soetamisel. Keskkogus koostati taas kokkuvõtte raamatute leidumusest raamatukogudes **Lastekaitseliidu** nimestiku „**Head lasteraamatud**“ põhjal, mis sisaldab ka väikese ülevaate raamatutest. Raamatukoguhoidjatega, kes on nimestikus leiduvaid raamatuid vähe tellinud, võetakse individuaalselt ühendust ja palutakse kasutada järelkomplekteerimist, mida ka tehakse. Raamatukoguhoidjate tähelepanu juhitakse ka ELK-i Kuu raamatule ja teistele lastekirjandusega seotud materjalidele. Lastetööle pühendati taas tähelepanu **keskkogus teabepäevadel**. **Jaanika Palm** andis sisuka ülevaate viimaste aastate lastekirjandusest. Traditsiooniliselt on palutud raamatukoguhoidjaid (üle Eesti) **kogemusnõu andma**. Seekord esines väga huvitavalt Viljandi kolleeg **Epp Raudsepp**, kes rääkis lasteürituste korraldamisest ja lastega filosoferimisest (uus teema). Raamatukoguhoidjate hulgas on endiselt populaarne Tartu algupärase lastekirjanduse päev ja osa võetakse ka suveakadeemiast.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused.

Vt. ka LISA 4

Suurüritused.

Elamustuur Laste Vabariik köitis lapsed Rāpinas, Vārskas, Põlvas ja Savernas. Kolmes kohas (v.a Rāpina) olid raamatukoguhoidjad töötubadega väljas. Koostöö oli aga palju suurem, kui eelnenust välja paistab. Vārskasse läks appi Mikitamäe ja Savernasse Valgjärve raamatukogu juhataja. Elamustuurile kutsuti ka ümberkaudsete valdade lapsi. Nii tulid lapsed Savernasse lisaks Valgjärve vallale ka Kanepi, Kõlleste ja Laheda vallast ning Võrumaalt Sõmerpalu ja Lasva vallast. Raamatukoguhoidjad valmistasid lauamänge, koostasid ristsõnu ja mõistatusi, mida ka omavahel vahetati. Häid nõuandeid jagasid keskkogu raamatukoguhoidjad, aga ka teistel oli huvitavaid materjale, nt sõnamäng, kus tähtede rägastikust tuli leida 13 lasteraamatu pealkirjad (Vārska). Muidugi tegeldi töötubades ka meisterdamisega. Vārskas kujunes kõige populaarsemaks tegevuseks sõbrapaela punumine. Raamatukogude töötoad olid menüükad.

Põlvas oli ka teine suurüritus – ülevallaline **lastekaitsepäev „Iseolemise–koostegemine“**, kus raamatukoguhoidjad raamatute ja kirjandusmängudega väljas olid.

Vārskas peetud **kirjandusfestivali Prima Vista partnerasula päeva** hommikupoolik oli laste päralt. Kõigepealt kohtuti lastekirjanik Triinu Laanega ja seejärel lahendati raamatutega seotud nuputamismänge.

3.–4. klasside kirjandusmängu „Hea lasteraamat“ ja 4. klasside ettelugemisvõistluse „Kõik on kõige targemad“ eelvoorud kulgesid maakonnas edukalt. Kirjandusmängu eelvooruu võitis Vārska gümnaasiumi võistkond. Ettlugemisvõistluse eelvooruu võitja **Grete Miil** (Kanepi gümnaasium, juhendaja Tähte Tagel) saavutas võistluse finaalis teise koha.

Tallinna keskraamatukogu algatatud projekt **„Kunst raamatukokku“** tõi keskkogu lasteteenindusse ilusa ja funktsionaalse näituseriüli, mis võimaldab eksponeerida raamatuid, joonistusi ja esemeid. Samuti projekti raames soetatud märgipressi abil viis Põlva kunstikooli direktor Anne Prangel läbi kaks uutset märgivalmistamise töötuba (keskkogus ja Peril).

Töö kõige väiksematega. Raamatu „Pisike puu“ jagamine on keskraamatukogu, maaraamatukogude ja vallavalitsuste koostöös sujunud hästi. Tore on seegi, et raamatukoguhoidjad võtavad mitmel pool üleandmisest aktiivselt osa (Kanepis, Vastse-Kuustes). Ahjal toimub **beebipidu** raamatukogus, pidulikku meeleolu toetavad esinejad, seekord Põlva muusikakooli duo. Saatses paluti küla mudilased raamatukokku pidulikule üritusele. Esimeste klasside laste tutvumiskäigud toimuvad kõikides raamatukogudes, mille lähedal on kool.

Kirjanikega kohtumised on kindlasti lugemisele õhutavad. Lastega käisid kohtumas Ilmar Trull (Kanepi, Saverna, Vastse-Kuuste), Reeli Reinaus, Mika Keränen koos Marja-Liisa Platsiga ja Marko Kaldur (Lahe), Triinu Laan (Vārska), Ilmar Tomusk (Vastse-Kuuste), Markus Saksatamm (Vastse-Kuuste, Põlva). Esiletõstmist vāärivad kohtumiste korraldamisel Lahe (huvihariduse projekti kohta vt 2.3) ja Vastse-Kuuste raamatukogu. Viimases on juba ammine tava mitu lastekirjanikku aastas külla kutsuda, mis õpetajaid vāaga rõõmustab. Kohtumiste kasuteguri suurendamiseks kohtuvad kirjanikud eri vanusegruppidega eraldi.

Suvelugemine laienes. Vārska raamatukogu neljas suvelugemise võistlus oli rekordiline (80 osavõtjat). Ka Savernas ja Maaritsas võib juba traditsioonist rāākida, kuna suvelugemine toimus teist korda. Vastse-Kuustes asutati esmakordselt suvelugemise klubi, mille liikmekaardile kanti andmed läbiloetud raamatute kohta. Suvelugemine lõpetati toredate üritustega. Kõikides eeltoodud raamatukogudes täheldati lastetöö näitajate kasvu.

Keskkogus valiti kolme suvekuu jooksul **parimat suveraamatut**, mis kujunes vāaga heaks raamatusoovitamise mooduseks. Stendil olid pildid raamatute esikaantest (üle 40 raamatu) ja kõik said oma arvamus avaldada kolme värvi kleepsuga (punane – meeldis, kollane – käis kah, roheline – ei meeldinud). Raamatud olid laenamiseks sealsamas (ka rohelised kleepsud tekitasid lugemishuvi!). Stendi kõrval hakkas kasvama ka **raamatusoovituste puu**, kuhu on oodatud (vastavalt aastaajale kas lehtedele või lumehelvestele) raamatusoovitused. Puu täieneb jõudsasti.

Ettelugemine (loevad raamatukoguhoidjad või lapsed ise) on kindlasti kõige rohkem järjepidevust võimaldav ürituse vorm. Ette loetakse vāhemalt kord aasta jooksul kõigis raamatukogudes,

esirinnas on aga Himmaste, Rápina ja Lahe raamatukogu. Himmaste raamatukogu mitmeaastane kogemus ütleb, et lapsed ei raatsi kuidagi lugemispäevi vahele jätta. Kui ees on näiteks sünnipäevale minek, tõstetakse ettelugemise kellaaeg lihtsalt ettepoole. Väga suurt tööd tegid seekord lasteaias Rápina lasteraamatukoguhoidjad, lugedes ette nii vanu häid lasteraamatuid kui ka uudiskirjandust. Vabariigi 100. sünnipäeva puhul loeti kõikides rühmades ette eesti lastekirjanike loomingut ja lapsed ootasid mõnusaid koosolemise hetki väga.

Kirjandushommikute aineks oli Aino Perviku, Leelo Tungla, Henno Käo ja Imar Trulli looming. Siinkohal väärib esiletõstmist Krista Pikk (Kiidjärve), kes valmistas ette väga huvitavad ülevaated Aino Perviku ja Leelo Tungla loomingust ja viis üritused läbi Vastse-Kuuste koolis ja Kiidjärvele küllatunud Tilsa lastele. Järjekindlalt korraldatakse kirjandushommikuid Rápinas ja Pólvas.

Páris palju kasutati **teatrivormi**. Kanepis toimus koostööüritus tugeva Alle-Saija teatritaluga. Leevakul käis Teatribuss. Rasinal teeb raamatukoguhoidja lastele käpiknukuteatrit. Lastele õpetati ka näidendeid. Pikaajase kogemusega on Ahja Rõduteater, aga näidendeid lavastati ka väiksemates raamatukogudes.

Muidugi ei pääse raamatukogudes **meisterdamisest** ja **joonistamisest**, millega väga tublilt tegeldi Himmastes, Peril, Taevaskojas, Maaritsas ja mujalgi. Laste ja noorte kultuuriaasta raames joonistasid Karilatsi raamatukogu väikesed lugejad Eestimaa loodust.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	318	326	44

Teenusteks on **raamatute kojukanne, ettelugemine, abistamine dokumentide täitmisel ja printimisel, arvutikoolitus, eriarsti visiidi broneerimine**. Endiselt on aktiivsed Himmaste, Krootuse, Saverna, Karilatsi, Várska ja Vastse-Kuuste raamatukogu (kolm viimast on osutanud rohkem kui ühte teenust). Muidugi ei anna tabel kaugeltki täit ülevaadet selle kohta, kuidas erivajadustega lugejad raamatukoguteenuseid kasutavad (raamatukogud teevad koostööd pereliikmete ja sotsiaaltöötajatega jne).

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
2	25	241

Kiidjärvel jätkusid **Maarja Küla** elanike külaskäigud raamatukokku (neli gruppi). Põlgastes loeti endiselt ette samas majas asuva **pansionaadi** elanikele. **Saverna hooldekodus** asub Saverna raamatukogu laenutuspunkt (see tabelis ei kajastu).

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

4.6.1 kohalikul tasandil

Põlvamaa Omavalitsute Liit andis taas keskkogule majandustoetust ja rahastas Põlvamaa esindajate osavõtu ülevabariigiliste võistluste lõppvoorudest (3.-4. klasside kirjandusmäng ja 4. klasside ettelugemisvõistlus). Väga oluline on raamatukogude omavaheline koostöö. Keskkogu tegi tavapäraselt koostööd **Põlvamaa kooliraamatukoguhoidjate ainesektsiooniga**. Tulevase **Kanepi valla raamatukogude** seekordne ühisüritus oli kümneosaline **mälumänguturniir**. Loomulikult arutatakse ka tööalaseid küsimusi, aasta lõpus peeti **ümarlaud koos vallavanemaga**. Kanepi vallast on tuua veel häid koostöönäiteid. Seltsimaja, raamatukogu ja teiste asutuste koostöös tähistati kujur August Weizenbergi 180. sünniaastapäeva. Sama valla Erastvere raamatukogu-külakeskuse juures avati koostöös vallavalitsusega **spordiplats**, mis on raamatukokku külastajaid juurde toonud. **Ahjal** korraldasid vallavalitsus ja allasutused suurejoonelised **kodukandipäevad**. Raamatukogus asus kohvikupäeva infopunkt ja raamatukogu juures peeti laat.

Mitu raamatukogu tegid tihedat koostööd **Kaitseliiduga**. Savernas tähistati koostöös **Naiskodukaitse** Kanepi jaoskonna ja Kanepi harrastusteatriga organisatsiooni 90. sünnipäeva. Erastveres viidi koostöös Kanepi jaoskonnaga läbi kaks üritust (üks täiskasvanutele, teine lastele). Lahel on juba aastaid koos käinud Kodutütarde rühm. 2017. aastal asutati Põlgaste raamatukogu-külakeskuse kaasabil Põlgaste rühm. Ahja raamatukogul oli väga hea koostöö **Tartu Vangla kriminaalhooldusosakonnaga**. **Õpilasmalevlased** käisid abiks Taevaskojas, Ahjal, Kanepis, Kiidjärvel (rühm peatus raamatukogu-seltsimajas), Lahel (rühma staap asus raamatukogus) ja Vastse-Kuustes. Koostöös **avatud noortekeskustega (ANK-id)** korraldati huvitavaid üritusi (vt ka 4.6.2). Leevakul peeti Räpina ANK-i perepäev (kevad) ja Ahja ja Räpina ANK-i ühine suvekoor. Põlva ANK aitas Himmastes, Peril ja Taevaskojas läbi viia meisterdamispäevi. Suurprojekt „**Põlva Keskraamatukogu ümberehitamine**“, mille põhirahastaja oli **Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus**, viidi teisel poolaastal edukalt ellu vallavalitsuse, ehitajate ja keskkogu koostöös. Projektijuht oli toonane Põlva vallavalitsuse arenduse peaspetsialist, ühtlasi keskraamatukogu nõukogu liige Mari-Riina Terna.

4.6.2 riiklikul tasandil (kaasa arvatud üle-eestilised projektid)

Riigikogu jagas täiendavat toetust Värskas raamatukogule sisustuse uuendamiseks ja Põlva keskraamatukogule teavikute soetamiseks, mille eest suur tänu!

Eesti Lastekirjanduse Keskus (ELK) annetas taas Põlva haigla lasteosakonnale raamatuid, keskkogu lisas lauamänge. ELK-i **Laste Vabariik** haaras ka Põlvamaal sadu lapsi. Kuigi põhiliselt olid kohapealseteks korraldajateks ANK-id, andsid ka raamatukogud oma panuse (Saverna, Valgjärve, Värskas, Mikitamäe, keskkogu). Raamatukoguhoidjad tegid Laste Vabariigiks ette valmistades ka huvitavat koostööd (vt 4.4.4.). Tööd alustati kahe **EV100 projekti elluviimisega**. Projekti „100 ilukirjandusteost avalikus ruumis“ (JutuPeatus) raames kujunes välja suurepärase koostöö, mida võttis eest projekti juht **Kristel Kalda** (Tartu linnavalitsus). Tahvlite asukohad said määratud ja esimesed (pühendatud Madis Kõivu ja Aivo Lõhmuse ning August Gailiti loomingule) said ka valmis. Esimesena vabariigis jõuti ka tahvli avamiseni (Kiuma rahvamajas, vt raamatukoguüritused). Nimeliselt väärivad esiletõstmist vallavalitsuste esindajad Mari-Riina Terna (Põlva), Anu-Christine Tokko (Räpina), Peeter Sibul (Ahja), Ülo Needo (Mooste), külavanemad Anti Rütli (Kiuma-Kähri) ja Tarmo Kirotar (Mammaste) ning raamatukoguhoidjad Maie Nõmm (Kiuma) ja Külli Vardja (Ahja). Suurem töö tahvlite ülespanekul seisab ees. **Tallinna keskraamatukogu** oli väga hea koostööpartner projektis „Kunst raamatukokku“. Suur tänu pealinna kolleegidele toreda algatuse eest!

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.

Raamatukoguhoidjad (7) osalesid mitmel huvitaval õppereisil. Tutvuti raamatukogudega Soomes ja Leedus (kahel korral). Seoses õppereisidega välismaale suur tänu Hiiu- ja Jõgevamaa ning Tartu kolleegidele!

Peamised koostööpartnerid. Kokkuvõtlikult on koostööpartnerid olnud järgmised (osadele on viidatud ülal): vallavalitsused, külavanemad (Astra Kittus Maaritsas, Andres Vijar Himmastes, Leander Konks Vanakülas jt), rahva- ja kultuurimajad (Värskas, Kanepi, Vastse-Kuuste), MTÜ-d (naisteklubi Kolmapäev Vastse-Kuustes, Päri Selts Erastveres, Jakob Hurda Selts Põlvas ja Himmastes jt), Maarja Küla Kiidjärvel ja Vastse-Kuustes, Kõllestes Kommimeistrid Krootusel, Kuuba talu Erastveres, perekond Pikk Kiidjärvel jne.

Lõimumisega pole Põlvamaal suuri probleeme, seetõttu pole näiteid tuua ka suurtest projektidest. Pisitasa aidatakse lõimuda mujal elavatel noortel. **Räpinas** jätkus koostöö algklassiõpilaste ja aianduskooli venekeelsete õppurite vahel. Kohtumisel raamatukogus jaguneti gruppidesse, et analüüsida eestikeelset juttu ja täita töölehed. **Lahel** peetud noortelaagris kohtusid kohalikud noored Narva eakaaslastega.

Koostöö mäluasutusetga oli aastal, mil äsja olid valminud uued hooned (ERM, NOORA), kindlasti tavalisest tihedam. ERM-i külastasid raamatukoguhoidjad ühiselt, aga viisid sinna ka oma

lugejaid. Tutvumine uue arhiivihoonde NOORAGA sai teoks koostöös Jakob Hurda Seltsiga, õppekäigul osalesid kodu-uurijad ja raamatukoguhoidjad. Raamatukoguhoidjate tähelepanu köitsid ka **väiksemad muuseumid** – noore entusiastliku ajaloolase, ametilt Järvamaa muuseumi teadusjuhi Ründo Mültsi loodud Pärnaste koduloomuuseum ja Eesti Piimandusmuuseum koos suurepärase muuseumipedagoogi Tiina Lippandiga. Paljudele oli uudiseks ka Piusa külustuskeskuse põnev hoone. **Mäluteemaga** tegelesid raamatukoguhoidjad ka kohapeal. Kiidjärvel avati laulja ja teleajakirjaniku **Kalmer Tennosaare isikuarhiiv**, mille raamatukogule annetas tütar Liina Tennosaar. Mahuka materjali (ligi kümme kasti) sorteerisid ja süstematiseerisid Karin Pikk (Ahja kooli õpetaja ja Kiidjärve elu edendaja) ning Krista Pikk (raamatukogu juhataja). Arhiivis on kirju, telestenaariume, postkaarte, koolitunnistusi, raamatuid, meeneid jm. Suurem osa on paigutatud renoveeritud kataloogikappi, aga avatud on ka väike väljapanek. Arhiiv on pälvinud külustajate huvi ja leidnud ka meediakäsitlust. (Maarius Suviste "Kalmer Tennosaare imeline mälestusnurgake keset küla" (LõunaLeht, 13. aprill; <https://dea.digar.ee/article/lounaleht/2017/04/13/32>) ja "Kalmer Tennosaare mälestus elab Kiidjärvel edasi" (Postimees ja Lõuna-Eesti Postimees 24. november; <https://dea.digar.ee/article/lounaestpostimees/2017/11/24/14.1>). Krista Pikk avaldas tutvustuse ajakirja Raamatukogu 6. numbris.)

Edda Prükk avas Rasinal kohaliku **kodu-uurija Endla Madissoni** mälestusnurga, koondades koduloolised tööd, fotod ja videosalvestised, mille andis raamatukogule poeg, kauaaegne teleoperaator Maido Madisson.

Ilse Aigro (Valgjärve) sisestas arvutisse omakandis elava **endise sõjamehe päeviku** ja saatis selle **Eesti Sõjamuuseumile**. Koostöös muuseumiga hakkas hargnema ka ühe metsavenna lugu ja lõpptulemusena sai muuseum kauaoodatud andmed.

Koostöös muuseumidega eksponeeritakse **näitusi**. Rāpinas olid koostöös **koduloo- ja aiandusmuuseumiga** seekord väljas koduloolised näitused Bernard Kārbisest (aiandusõpetaja), Valdek Kūitist (tööstusjuht) ja Vello Ootsingust (omavalitsustegelane). Näitus Rāpinast pärit Leo Lapinist pandi välja kohtumisõhtuks kunstnikuga.

Mikitamäel oli avatud **Seto Talumuuseumi** rändnäitus "Kaetud peaga naised", koostaja Andreas Kalkun (Eesti Rahvaluule Arhiiv) Näitusega tutvusid kodulootunni ajal ka kohaliku kooli 3.–5. klassi õpilased. Ahjal arendatakse mitmekesisest näitusegevust raamatukogus ja maja teisel korrusel asuvas **Ahja valla Tuglase muuseumis**. Palju eksponeeritakse kohalike käsitöömeistrite töid, aga mitte ainult.

Kirjanike muuseumite võrgustikku kuuluva muuseumi jaoks olid väga sobivad **Endel Annuki** näitused "Luule ja pildid" ja "Kultuurilugu pildis". Esimene koosneb Hando Runneli ja Juhan Liivi luuletustest (tekstid on raamitud ja kaunilt kujundatud), teine on montaaž erinevate kirjanike piltidest ja tekstikatkenditest. Veel pani E. Annuk oma erakogu põhjal välja postkaardinäituse "Erinevate ajastute kaardid". Keskkogu sai noorte laulu- ja tantsupidusid kajastavale näitusele huvitavaid fotokoopiaid **Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumist**. Näitust ilmestasid ka materjalid erakogudest. **Põlva Talurahvamuseum** käib oma lasteprogrammidega ka raamatukogudes. Seekord oli "Jutukohver muuseumist" külas Ahjal (eraldi üritused lasteaias ja algklassilastele). Keskkogul on mitmekülgne koostöö **Jakob Hurda Seltsiga**. Eriti tihe omakorda on side seltsi juurde koondunud **kodu-uurijatega**. Mitmel korral tutvustati neile uut ajaloo- ja pärimuskultuuri alast kirjandust. Loomulikult aidatakse kodu-uurijatel otsida vajalikke materjale. Vanaküla raamatukogus toimus sealkandis elanud kunstniku ja kirjaniku **Jaan Vahtra mälestusüritus** tema 130. sünniaastapäeva puhul, mille peakõnelejaks oli teenekas kodu-uurija **Asta Pintsaar**.

Raamatukoguüritused.

Kirjandustuur „Sõnaränd“ tõi Põlvamaale Kai-Mai Olbri, Birk Rohelenu, Kaupo Meieli ja Andrei Hvostovi. Huvitavad kohtumised toimusid Vastse-Kuustes ja Põlvas.

Prima Vista partnerasula päeval 9. mail andsid Väraska kultuurimajas menuka kontserdi Kristiina Ehin, Lauri Sommer (festivali patroon), Jan Rahman, Urmas Kalla, Andreas Kalkun ja Kaspar Kolk.

Päevakavva kuulusid ka kultuurilooline ekskursioon Seto Instituudi juhataja Ahto Raudoja eestvedamisel ja koosviibimine tsäimajas. Lasteürituste kohta vt 4.4.4.

JutuPeatus. Oktoobris avati Kiuma rahvamaja seinal **Madis Kõivu** näidendile „**Põud ja vihm Põlva kihelkonnas nelätõistkümnendama aasta suvõl**” pühendatud tahvel. (Katkendi kuulamisvõimalus tuleb hiljem.) Väga südamlikuks kujunenud üritusel kõnelesid Madis Kõivu tütar Viia Kõiv, Aivo Lõhmuse abikaasa Maarja Lõhmus ja poeg Laur Lõhmus. Katkendi näidendist luges ette Põlva harrastusnäitleja Janno Rüütle. Mälestusi jagasid ka Kiuma elanikud.

Veel **kohtumisi** raamatute autorite, teiste loovinimeste ja teadlastega: Epp Petrone (Ahja), Marje Metsur (Erastvere, Saverna), Heli Künnapas (Kanepi, Saverna), Marilin Karu (Kanepi), Siiri Laidla (Leevaku), Ülle Solovjov (Leevi; kohalik autor), Merika Jürjo (Saverna), Voldemar Kolga (Saverna), Marko Kaldur (Saverna, Vastse-Kuuste), Karl Pajusalu (akadeemik, keeleteadlane; Vanaküla), Egert Rohtla (Vanaküla), Mathura (Värskas), Lauri Sommer, Marianne Suurmaa, Marika Blossfeldt (Põlva). Kõik kohtumised õnnestusid, väga südamlikuna saab välja tuua näitleja Marje Metsuri kokkusaamise oma kodukandi rahvaga Erastveres.

Raamatuesitlused.

Vambola Raudsepa koduloolist raamatut „**Kooraste: lühimeenutusi möödanikust**“ esitleti Kanepis.

Sirje Villa põlvalaste mälestustel põhinevat raamatut „**Põlva eile**“ esitleti koostöös Jakob Hurda Seltsiga keskkogus.

Koostöö harrastusteatritega on aasta-aastalt kasvanud. Raamatukogudes esitatav repertuaar on mitmekesine – humoorikatest (sealjuures teravmeelsetest) külajantidest tõsise dramaturgiani. Üles astusid **Sulbi, Lasva ja Tsooru külateater, Kanepi harrastusteater** (hinnatud näitleja on seal ka Saverna raamatukogu juhataja Tiina Hoop), **trupp Bona Verbum** (Tallinn-Tartu) ja **Maarja-Magdaleena Wiera** teater (Jõgevamaa). Etendused toimusid Himmastes, Kiidjärvel, Leevakul, Peril, Savernas (2) ja Vastse-Kuustes (2). Suuremat tähelepanu väärivad kolm lavastust. Kiidjärve raamatukogu 60. sünnipäeval esines suurepärase kavaga eesti naisluuletajatest „Kahe sajandi kirjad“ Wiera-teater, lavastaja Ene Luik-Mudist. Savernas mängis Kanepi harrastusteater Naiskodukaitse 90. sünnipäeva puhul Ene Jakobsoni näidendit „Minu kohus“, lavastaja Tuulike Mölder. Etenduse järel kohtuti kirjanik Merike Jürjoga, kes on sama temaatikat kujutanud oma loomingus. Teatritrupp Bona Verbum tõi Savernas ja Vastse-Kuustes publikuni Janno Puusepa (eneseabi)lavastuse “60 minutiga positiivseks“, millele järgnes arutelu psühholoog Voldemar Kolga eestvedamisel.

Kontserdid. Raamatukogudes oli mitu kõrgtasemel kontserti. Jätkus eelmisel aastal alanud koostöö kontserdikorraldaja **Toivo Tuberkuga** (Uus Kontsert OÜ). Kanepis ja Vastse-Kuustes astus üles ansambel **Rondellus** kavaga „**Shakespeare ja muusika**“. Vastse-Kuustes ja Põlvas tulid südamliku kontsert-mõtisklusega „**Rännak rõõmu allikale**“ kuulajate ette **Robert Jürjendal** (kitarr) ja **Jaan Tammsalu** (sõna). Publik jäi kontsertidega väga rahule. Ahja raamatukogu õuealal andsid kuulajate hinnangul imelise kontserdi muusik **Aigar Vals** (kitarr, elektroonika) ja visuaalkunstnik **Kristel Pärn**. Kiidjärvel tehti taas koostööd **Mooste Pilliklubiga**.

Raamatukogu aastapäeva tähistati kolmes raamatukogus: Kiidjärve (60), Värskas (95) ja Kiumas (20 aastat uutes ruumides). Kõikides oli leitud väga huvitavad teemad. Kiidjärvel avati Kalmer Tennosaare arhiiv, mida väga huvitavalt tutvustas Karin Pikk. Värskas olid külas kirjanik Mathura ja muusik Kadi Uibo. Kiumas avati JutuPeatuse tahvel.

Laadad ja müügid. Ahjal on raamatukogu juures aasta jooksul kaks suurt laata (kevad- ja sügislaad) Vastse-Kuustes on koostöös kohalike käistöötegijatega juurdunud kaks näitusmüüki: suvel „Taaskasutus: asjade uus elu“ ja detsembris jõulukuu näitusmüük. Taevaskojas oli suvine näitusmüük (savitooted jm). Ahjal saab kohalikku käsitööd osta Sohvi varakambri (muuseumi ruumides). Vanakülas peeti vananaistesuue külaturgu. Kauksis oli raamatuvahetuspäev.

Kirjanduskohvikutes tutvustati Leelo Tunгла loomingut (Kiidjärve) ja jagati üksteisele raamatusoovitusi (Vastse-Kuuste).

Mälumängud. Savernas viidi läbi kümneosaline mälumänguturniir, mille korraldamisel olid innukalt abiks kõik tulevase Kanepi ühisvalla raamatukogud (8). Turniiril osales kümme võistkonda, mis on väga hea saavutus. Värska raamatukogus toimus juba seitsmes ülevallaline mälumänguturniir (nelja vooruga).

Teemaüritusi. Koostöös **Eesti Ornitoloogiaühinguga** tutvustati aasta lindu turteltuvi. Huvitavad õhtud sisustasid Põlvas **Thea Perm** (musitseeris Riivo Jõgi) ja Vastse-Kuustes **Jaanus Elts**.

Peril sai alguse **teema-õhtute sari „Kõik, mida ma tean ...“**, kus käsitleti tervishoidu, psühholoogiat ja aiandust. Peamine eestvedaja oli velsker **Aili Urm**. Peri raamatukogu tegi koostööd ka **Töötukassaga**, arutleti teemal „Tööta ja õpi“.

Koolitused (v.a kasutajakoolitus). Suur osa koolitusest on seotud **käsitööga**. Mitme raamatukogu juures (Ahja, Himmaste, Taevaskoja, Vanaküla) töötavad käsitööühendused, aga korraldatakse ka nn üksikuid koolitusi. Mõned näited. Ahja raamatukogu juures tegutsev käsitööring Kullaketrajad võttis osa kahepäevasest koolitusest Mooste savikojas, valminud nõud pandi näitusele. Ahjal valmistati EV 100 puhul ka 100 lumehelvest, mis riputati raamatukogus puuksale. Karilatsis viidi läbi käsitöökaartide õpituba. Mikitamäel tehti koos naisteklubi Mixtinaga savitööd. Himmastes valmistati väehteid jne.

Näitused. Kuna näitusetgevus on tihedalt seotud teiste üritustega, on seda osaliselt juba eespool kajastatud. Mõned huvitavamad näited.

Uudne oli **Põlva kunstikooli** õpilaste **keraamiliste skulptuuride** näitus Vanaküla raamatukogu õuealal, juhendaja **Mart Vester**. Skulptuurid olid väljas kevadest hilissügiseni.

Värskas avati seoses Prima Vistaga **Toomas Kuusingu** illustratsioonide näitus (linoollõiked) Lauri Sommeri raamatule „Lugusid lõunast“. Kunstnik pani näituse kokku raamatukoguhoidjate initsiatiivil.

Vanakülas oli avatud Põlva kunstnike **Väino Kõrtsi** ja **Aado Kottise** maalinäitused. Väga huvitav on Kanepis elava tuntud udmurdi kunstniku **Zoya Lebedeva** rahvapärimuse aineiline graafika, mis oli väljas Põlvas ja Taevaskojas. Põlvas jätkus koostöö siinse omanäolise kunstiõpetaja ja kunstniku **Voldemar Ansiga**, eksponeeriti tema loodud ehteid ja tema õpilaste puutöid. Põlva kunstiõpetaja **Anneli Kaasik** pani Taevaskojas välja mitu huvitavat õpilastööde näitust aastaegadest ja õpetas seal ka mitme eksponaadi valmistamist.

Näitusel „Meie küla naised on diplomeeritud kangakudujad“ (Mikitamäe) tutvustasid oma töid **Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli kangakudumise** eriala lõpetanud.

Traditsiooniline on koostöö **Soome Instituudiga**. Väljas olid rändnäitused „Identiteedi olemus“ (Saverna, Põlva) ja „Tänapäeva Soome plakat“ (Saverna).

Igal aastal eksponeeritakse ka **fotonäitusi** (osaliselt sisaldas fotosid ka “Identiteedi olemus”). Põlvas oli avatud **Tartumaa fotoühenduse Hetkepüüdjad** näitus “Mere kutse”.

Koostöös **Naiskodukaitsega** eksponeeriti Savernas ja Põlvas organisatsiooni 90. aastapäevale pühendatud fotonäitust. Põlgastes oli kohaliku harrastusfotograafi **Mari Riineri** tööde näitus. Vastse-Kuustes oli kaks näitust **Reigo Reimetsalt**. Ahjal ja Kiidjärvel olid näitused raamatukogus toimunud sündmustest. Oli ka toredaid näituseavamisi koos autoritega (Reigo Rajamets Vastse-Kuustes, Väino Kõrts ja Aado Kottise Vanakülas).

Eksponeeriti ka huvitavat **erakogudest**. Kiidjärvel olid väljas märgid, Savernas šokolaadipaberid läbi aastasaja ja pastapliiatsid, Põlgastes vanad jõulukaardid, Põlvas vanad lauanõud.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Individaalkoolitus on võrreldes mullusega kasvanud (385 ja 359), rühmakoolitusi oli pea sama palju (56 ja 57). Koolitustel tegeldakse igas eas inimestega, sihtgruppidest toovad raamatukoguhoidjad välja eakad ja algklassiõpilased. Tore kogemus on Vööpsu raamatukogust, kus raamatukogu juhataja õpetas kolme algklassilast arvutit kasutama (teemadeks joonistamine, tekstitöötlus, Google). Jätkuvalt tegeldakse koolitamisega tõhusalt Vastse-Kuustes (208 individaalkoolitust) ja Värskas (62). Viimases õpetatakse vanemaelastele, kes tulevad tegema

nn vajalikke toiminguid (ID-kaardi sertifikaatide uuendamine jm) ka muud – raadiosaadete järelkuulamist, FB konto loomist jne. Juhendada tuleb muidugi ka noori arvutikasutajaid (tähelepanu juhitakse näiteks ohtudele internetis). Traditsiooniline arvutikoolitus Vastse-Kuustes intensiivistub TÕN-i ajal. Olulisemad teemad on olnud internetipanga kasutamise õpetus, digiallkirjastamine, meilipostkastide loomine ja haldamine, piletite tellimine ja ostmine, e-maksuameti ja e-riigi kasutamine, Wordi, Exceli ja Publisheri dokumendi koostamine, fototöötlus vabavaraprogrammide abil, fotode skaneerimine jm. Individuaalkoolituste tublide korraldajatena saab ära märkida ka Räpina, Leevaku, Tilsa, Orava ja Ruusa raamatukogu. Tundide peateemadeks olid raamatukogu esmatuvustus, kogude paigutus raamatukogus, perioodikaväljaanded, elektronkataloogid ja andmebaasid. Rohkem tunde viidi läbi Vastse-Kuustes (8), Ahjal (8), Põlvas (7), Savernas (6). Koolituste tulemiks on praktilised oskused, mida saab kasutada vajalikeks toiminguteks ja vaba aja veetmiseks (nt Google abil ristsõnade lahendamine), mille eest ollakse raamatukoguhoidjatele tänulikud. Raamatukogutunnid aitavad kindlasti lapsi raamatukoguga siduda.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Millised on peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks?

Üht kindlat kanalit pole, kõige parem on kasutada mitut korraga. Tähelepanu juhitakse võimalusele tutvustada raamatukogu valla teistes asutustes, nt koolis ja lasteaias lastevanemate koosolekul, saata e-kirju võimalikele külastajatele jne. Kindlasti ei saa alahinnata suulist teabeedastust.

FB kontosid on raamatukogudel 10, lisandus Veriora raamatukogu konto. Palju kasutatakse isiklikke ja kogukondlikke kontosid (Ahjakad, Meie Kanepi, Vastse-Kuuste valla konto, Suure-Värskä virtuaalne seltsimaja jne). Postituste arv on kasvanud (684 ja 523). Keskkogu FB lehel avati uudiskirjanduse rubriik „Uemat lugemist“, kus tutvustatakse teadmiskirjandust.

Kodulehete olukord paranes tunduvalt, need taastati mitme aasta järel Kiidjärvel (<http://vkuuste.ee/kiidjarverk>) ja Vastse-Kuustes (<http://raamat.vkuuste.ee/>) ning loodi Verioral (<https://verioraraamat.wordpress.com/>; ka seal on varem koduleht olnud). Traditsiooniliselt hästi toimis keskraamatukogu koduleht (www.polva.raamat.ee). Kokku on raamatukogudes neli (eelnimetatud) kodulehte. Elu on näidanud, et koduleht ei ole maaraamatukogudele kõige sobivam formaat info edastamiseks, rohkem sobib FB. Kui raamatukogul on paralleelselt koduleht ja FB konto (Veriora, keskkogu), siis saab sarnase sisu viia nii kitsama (FB kasutajad) kui ka laiema ringini (kodulehe kaudu). Kindlasti on aga vahe sisu edastamises: koduleht on akadeemilisem. Elektronkataloogis URRAM loodi aasta jooksul 58 kirjet **raamatukogude tegevust käsitlevatest artiklitest** (maakonnaleht Koit, vallalehed jne). 2016. aastal oli kirjeid 48.

2017. aasta algul hakkas Koitu naasnud ajakirjanik **Kaja Roomets** tegelema maaraamatukogude temaatikaga Veebruaris-märtsis ilmus tema sulest neli põhjalikku intervjuud koos lisandustega (raamatukogunali, näitused jm) Are Nupu (Vanaküla), Ester Naglandi (Linte), Ene Lugametsa (Himmaste) ja Tiina Hoobiga (Saverna). Sisuka raamatukogusid väärtustava sarja eest esitas keskkogu Kaja Roometsa 2018. aasta algul ERÜ ajakirjandusauhinnale, mille ta ka pälvis. Kirjutistega saab tutvuda järgmiste linkide kaudu:

<http://dea.digar.ee/article/koit/2017/02/07/9.1>

<http://dea.digar.ee/article/koit/2017/02/14/8.1>

<http://dea.digar.ee/article/koit/2017/02/28/9.1>

<http://dea.digar.ee/article/koit/2017/03/16/9.1>

Vallalehete osas tõi haldusreform muutusi juba aastalõpunumbritesse. Nii koondab Põlva Teataja novembrist alates kõigi liitunud valdade (Ahja, Laheda, Vastse-Kuuste, Mooste, Põlva) infot. Teised vallalehed lõpetasid ilmumise. Koostöö Põlva Teatajaga oli tavapäraselt hea ja muret pole liitunud valdade raamatukogusid käsitlevate materjalide avaldamisega. Selle eest suur tänu toimetaja Annely Eesmaale! Vallalehtedega tehti koostööd mujalgi, avaldati ürituste eelinfot ja

ülevaateid toimumise järel, uudiskirjanduse nimestikke jm. Orava vallalehes Valgus tegi valla raamatukogude juhataja Tuuli Dolgošev kokkuvõtte raamatukogude 25 aasta tegevusest.

Häid kirjutisi ilmus ka teistes väljaannetes. Seetõttu saab möönda, et raamatukoguhoidjad olid ajakirjanduses esindatud rohkem kui paljudel varasematel aastatel.

Väljaannete koostamine, publitseerimine, osalemine koostamises.

Karmen Pedosk (Leevaku) oli abiks raamatu „150 aastat hariduselu Leevakul“ (2017) koostamisel, kogudes pilte ja jutte koolielust.

Kaiu Suurmann (Mikitamäe) on koostöös Setomaa Haridusseltsiga tegev kolmeosalisena kavandatud sarja väljaandmisel, mille teine osa „Ei ma salga olla' seto: meie inimesed“ ilmus 2017.

Jakob Hurda Seltsi väljaandena ilmus Põlvamaa kodulookogumiku „Minevikumälestusi“ 4. osa. Kogumikku kirjutasiid artikli ka Lea Saaremäe (Võõpsu) ja Helve Sreiberg (endine Linte raamatukogu juhataja). Kogumiku üks toimetajatest on Külli Ots (keskkogu).

Külli Ots täpsustas Põlva valla 2018. aasta kalendri „Põlvamaa muistendid“ viited, teda abistasid Kadri Tamm ja Risto Järv Eesti Kirjandusmuuseumist.

Keskkogu koos Jakob Hurda Seltsiga jätkas tähtpäevakalendri avaldamist Koidus.

4.9 Andmebaasid. Aasta jooksul jätkus tavapäraselt elektronkataloogi Urram täiendamine **koduloartiklite kirjetega.** Lisaks jooksvate artiklite bibliografeerimisele sisestati ka valikuliselt artikleid kodulookartoteegist (seegi on viimastel aastatel tavaline). Rápina raamatukogus jätkati Rápina Rahvalehe bibliografeerimist. Hilissügisel alustati ettevalmistumist üleminekuks **keskserverile** ja ühtlasi sealsele **tarkvaraversioonile U3.** Tihedat koostööd tehti firmaga URANIA COM OÜ. Raamatukoguhoidjatel tuli jälgida, et kõik lugejakirjed oleksid varustatud isikukoodidega, ei oleks pooleli inventuure jne. Üleminek keskserverile tõi kaasa kaks suurt muudatust: enam pole tegu ühe maakonna keskse kataloogiga, samuti on U3 eelmisest versioonist väga erinev.

5. 2018. aasta tegevused

Viia raamatukogud kooskõlla haldusreformist tingitud muudatustega (juhenddokumentide uuendamine jne). Rakendada tööle Põlva keskraamatukogu koos uute haruraamatukogudega, arvestades valla haridus- ja kultuuriosakonna suuniseid. Pöörame tähelepanu teenuse kaasajastamisele, juhtimistöo koordineerimisele.

Töötada tarkvaraversiooniga U3 (konsulteerida maaraamatukoguhoidjaid, korrigeerida kirjeid, osaleda töögrupi tegevuses).

EV100 tähistamine (jätkata juba alustatud projekte nagu Tallinna KRK EV 100 projekt „Noor, loo, too – kunst raamatukokku“ jt).

Jälgida maakonna raamatukogudes kirjanduse ringlust, pöörata tähelepanu kogude puhastamisele vananenud ja liigsetest eksemplaridest. Mõni raamatukogu vajab inventuuri.

Jätkata koostööd Põlvamaa Omavalitsuste Liiduga.

Koostajad: Külli Ots, pearaamatukoguhoidja
Ene Jaamaste, komplekteerimisjuht
Sirve Valdmaa, lastetöö spetsialist
Iisi Puusepp, lugemissaali raamatukoguhoidja

Direktor Reet Kappo
/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1

Esimestes lahtrites kajastuvad koolitused, mille eest anti tunnistus/tõend. Kolmanda lahtri esimene number näitab koolitusele kulunud kogusummat (keskkogu teabepäevad jm). Sulgudes on tõendi/tunnistusega koolituste tasu

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
1. Ahja	3	68	348,2 (342,8)
2. Erastvere	-	-	45,4
3. Hanikase *	-	-	-
4. Kanepi	-	-	45,4
5. Karilatsi	-	-	3,4
6. Kauksi	1	8	17,7
7. Kiidjärve	2	58	214,9 (205,0)
8. Krootuse	-	-	12,2
9. Lahe	4	36	136,5 (130,0)
10. Leevaku	1	80	285,4 (249,0)
11. Leevi	-	-	17,6
12. Linte	-	-	46,4
13. Maaritsa	6	52	168,4 (123,0)
14. Mikitamäe	4	20	23,4 (20,0)
15. Mooste	1	6	45,4
16. Orava	5	26	42,1 (18,0)
17. Põlgaste	2	14	90,4 (20,0)
18. Rasina	1	6	40,4
19. Ruusa	1	80	384,4 (339,0)
20. Räpina	5	126	407,3 (341,8)
21. Saatse	2	8	18,8
22. Saverna	4	40	103,7 (78,0)
23. Tilsa	1	6	41,2 (18,0)
24. Valgjärve	1	20	107,9 (60,0)
25. Vastse-Kuuste	10	107	456,8 (388,8)
26. Veriora	-	-	15,7
27. Võõpsu	2	14	40,4
28. Värska	2	10	76,7 (18,0)
29. Keskraamatukogu	14	90	922,2 (365,2)
Himmaste	-	-	
Kiuma	-	-	
Peri	3	18	
Taevaskoja	-	-	
Vanaküla	-	-	
Põlva	11	72	
Kokku	72	875	4158,3 (2716,6)

*Sama töötaja Orava raamatukoguga

LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused (v.a raamatukoguüritused, raamatukogutöö aruanded volikogudes ja kasutajakoolitused).

Koolitus **laagrites** (organisatsiooniõpe, matkatarkused, Eesti Vabariigi tähtpäevad jne) – Ainika Mägi (Lahe)

Sotsiaalkomisjoni töö aruanne komisjoni esimehena vallavolikogus – Mall Kõpp

Ülevaade **naisteklubi Kolmapäev** tegevusest esinaisena klubi aastakoosolekul ja aastalõpu koosviibimisel

Giiditöö Ahja valla Tuglase muuseumis – Külli Tohvri. Muuseum võõrustas seitset gruppi (muuseumitöötajad, näitlejad, õppejõud, õpilased jne). Meelde jääb on Petseri lingvistilise gümnaasiumi õpilaste ja õpetajate suur huvi eesti kultuuri vastu.

Koduloolised ekskursioonid Leevaku ümbruses Põlvamaa Kodukandi liikmetele ja ANK-ide suvekoolist osavõtjatele – Karmen Pedosk (Leevaku)

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2017)
Ahja	Välitrepi kaldtee ja varuväljapääsu remont. Suvemaja (asub rk välialal) ja välikäimla värvimine. Vanade puude langetamine. Elektrijuhtmete kontroll ja elektrikarbikute paigaldamine.
Kanepi	Ripplae paigaldamine
Leevi	Alustati raamatukoguruumide ehitamist vabaajakeskuses (ehitatakse teine korrus).
Orava	Alustati uute ruumide renoveerimist samas majas.
Saverna	Ventilatsioonisüsteemi väljaehitamine.
Valgjärve	Trepikäsipuu paigaldamine.
Põlva Keskraamatukogu	Keskraamatukogu hoone soojustamine. Lisaks vundamendi ja seinte soojustamisele vahetati välja katus, aknad ja uksed. Tööd teostas peaettevõtjana AS Rekontra. Himmaste haruraamatukogu ja külakeskuse remont. Peri raamatukokku õhksoojuspumba paigaldamine. Vanaküla haruraamatukogu välistrepi remont.

LISA 4

Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	1	Osavõtjate arv
Ahja	Beebipidu		43 (13 last)
	Jutukohver muuseumist		44
Erastvere	Lastehommikud (9)		136
Kanepi	Ettelugemine lasteaias (3)		39

	Emakeelepäev lasteaias	41
	Kohtumine Ilmar Trulliga	43
	Teatripäev algklassidele koostöös Alle-Saia teatritaluga (2)	64
	Tänuüritus parimatele lugejatele	24
	Lusikapidu 2016. aastal sündinud lastele	39
	Mardisandid raamatukogus	16
Kauksi	Ettelugemine (2)	10
	Viktoriin	5
Kiidjärve	Lastenäidendi „Onu Heino jõulupuudel“ ettekanne Kiidjärve küla jõulupuul	7 last
	Kirjandushommik „Talv ja jõulud“ Tilsa põhikooli 1. klassiga	12
	Kirjandushommik „Aino Pervik 85“ Vastse-Kuuste raamatukogus 1.-4. klassile	48
	Kirjandushommik „Aino Pervik 85“ Ahja koolis	15
	Kirjandushommik „Leelo Tungal 70“ Vastse- Kuuste raamatukogus 4.- 6. klassile	44
Krootuse	Katkendite lugemine „Kevadest“ 6. klassiga	8
	Katkendite lugemine Henno Käo „Väike rüütel Rikardost“ 3.-4. klassiga	10
	Koolivaheaja meisterdamisring „Nobedad näpud“ märtsis	15
	„Ühe minuti viktoriin“ algklassidele	10
	Aino Perviku loomingu lugemine algklassidega	13
	Leelo Tungal luuletuste lugemine algklassidega	7
	Ettelugemispäev lasteaiastele	14
	Lemmikraamatute	9

	tutvustamine		
	Ettelugemisvõistlus „Kõik on kõige targemad“		4
	Mobiilifoto konkurs „Jäädvustame loodust“ 8.-9. kl		5
	Sõnamängude mängimine algklassilastega		6
	Kõige parema anekdoodi valimine 5.-9. kl		7
	Parimate lugejate tunnustamine		10
	Jõulukuu meisterdamistoad koos jõulujuttude lugemisega		8
Lahe	Lugemispäevad (48)		288
	Kohtumine Marko Kalduriga		38
	Kohtumine Reeli Reinausiga		34
	Kohtumine Mikä Keräneni ja Marja-Liisa Platsiga		39
	Kiidjärve raamatukogu külastus (vt ülal)		
Leevaku	Perepäev koostöös Räpina avatud noortekeskusega (töötoad, mängud)		36
	Kirjanduse suvekool (ööraamatukogu) koostöös Ahja ja Räpina avatud noortekeskustega		14
	Perepäev koos Teatribussi ja Tsooru külateatriga		51
	Ettelugemispäev		15
Linte	Teadusõhtu „Kolme põrsakesega“		32
	AHHAA keskuse külastus		37
Maaritsa	Lauamänguring (44)		232
	Suvelugemisvõistlus „Raamatuga päikese poole“ ja tunnustusüritus		18
	Joonistusvõistlus „Minu unistuste laev“		4
Mooste	Lasteklubi üritused		100

	koostös kultuurimajaga algklassilastele (4)		
	Ettelugemine lasteaias (5)		119
Põlgaste	„Nalja saab!“ – naljade lugemine		26
	Lastekaitsepäev Nubluga		43
	„Eesti muinasjutt“ – ettelugemine, meisterdamine		21
	Näidend „Jõululugu“ lasteaia heategevuslaadal		67
Rasina	Käpiknukuetendused lasteaialastele (9)		80
Ruusa	Ettelugemine lasteaialastele		11
	Ettelugemisvõistlus 2. k õpilastele rasmastust „Kaval-Ants ja Vanapagan“		51
Räpina	Kirjandushommik Henno Käo loomingust 2. kl		36
	Kirjandushommik Ilmar Trulli loominust 2. kl		42
	Emakeelepäeva kirjandushommik algklassidele		170
	Kirjandushommik „Kohtume raamatukogus“ kutsetega (parematele lugejatele)		15
	Kirjandushommik Aino Perviku loomingust 1. kl.		30
	Jõuluhommik 2. kl		27
	Uute raamatute ettelugemine lasteaias (15)		232
	Eesti lastekirjanike raamatute tutvustamine lasteaias (7)		105
Saatse	Pidulik raamatukogupäev küla kõige pisematele mudilastele		9
Saverna	Lastehommikud (3)		37
	Kohtumine Ilmar Trulliga		68

	Koogipäev	29
	Ettelugemishommik	34
	Suvelugemise pidulik lõpetamine	17
	Raamatukogupäev koogi ja kommiga	41
	Pipi ja Karlssoni pannkoogipäev	24
Valgjärve	Ettelugemine mudilastele	6
	Kirjandusviktoriin „Raamatukuga sõbraks“	4
Vastse-Kuuste	Beebipidu	28
	Vastlaviktoriin	18
	Viktoriin tervisematkale „EV99“	90
	Kohtumine Ilmar Trulliga (2; 1.-5. kl ja 6.-9. kl)	92
	Kohtumine Markus Saksatammega (2)	52
	Aino Pervik 85, vt Kiidjärve	
	Suvelugemise klubi	22
	Suvelugemise tunnustusüritus	18
	Kohtumine Ilmar Tomuskiga (2; 1.-5 ja 6.-9. kl)	89
	Leelo Tungal 70, vt Kiidjärve (4., 5., 6. kl)	
	Ettelugemine algklassidele (4)	44
Veriora	Ettelugemine raamatukogus	11
	Ettelugemine lasteaias	21
Võõpsu	Lugemisõhtu Tiia Toometi loomingust	20
	Luulepäev „Tere, kevad, tere, suvi!“	20
	Ettelugemine (3)	40
Värska	Keelemängud lasteaialastele	15
	Kirjandusfestival Prima Vista: kohtumine Triinu Laanega	42
	Prima Vista: nuputamismängud	21
	Algklassilaste orienteerumismäng	28

	peatusega raamatukogus	
	Suvine lugemisvõistlus	80
	Lugemisvõistluse tänuüritus (2)	42
	Ettelugemine lasteaias (2)	23
Keskraamatukogu		
Himmaste	Ettelugemispäevad (26)	319
	Joonistuspäevad (5)	77
	Meisterdamispäevad (4)	55
	Talvine koolivaheaeg raamatukogus (lugemine, mängimine, meisterdamine)	18
	Mardiõhtu	11
	Mängude õhtu	11
Peri	Talvine koolivaheaeg (mängud, etendus, ristsõnad jm)	45
	Meisterdamine (3)	26
	Lõkkeõhtu	40
	Väljasõit Lättemäe seiklusparki	40
	Rinnamärkide töötuba	6
Taevaskoja	Suvised kokkusaamised-meisterdamine, lauamängud, õuemängud (6)	43
Põlva	Ettelugemine (4)	108
	Kirjandusülevaade „Hea ja uus lasteraamat“ Tilsi põhikooli 5. kl	10
	Kirjandusülevaade „Edgar Valter – kunstnik ja lastekirjanik, pokude maaletooja“ Põlva kooli 2. kl	25
	Kirjandushommik „Kukeaastal kukega ja kukest“ põhikooli 3. kl	24
	Kirjandushommik „Tarkuseraamat aabits“ (kolme lasteaias viis rühma)	105
	Kohtumine Markus Saksatammega Põlva kooli 3. kl	50
	Teemahommik „Mina ka – loeme, laulame, mängime, meisterdame“	10

	mudilaste		
	Ülevabariigilise 3.-4. kl kirjandusmängu maakonnavaoor		45
	Loterii-allegri Aino Perviku loomingu põhjal		31
	Ülevabariigilise 4. kl ettelugemisvõistluse eelvaor		47
	Otsimismäng „Pilt ja sõna“ 1.-9. kl		28

LISA 5

Raamatukoguteeniinduse maakondlik koordineerimine on toimunud kõigis valdkondades: Koolituse korraldamine, nõustamine jne.

Keskraamatukogu maakondliku koordineerijana.

Keskraamatukogu on olnud koordineerija kõigi Rahvaraamatukogu seaduses toodud punktide osas.

Kogude komplekteerimine ja töötlemine. Keskraamatukogu komplekteerib teavikuid kõigile maakonna rahvaraamatukogudele. Väga hästi toimib nii tellimuste esitamine, teavikute tellimine kui ja töötlemine. Valmib üks saadetus nädalas.

Rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine. Keskraamatukogu kataloogib teavikuid ja bibliografeerib koduloolisi artikleid elektronkataloogi URRAM. Töö on järjepidev ja heal tasemel. (Keskserveriga ühinemise järel on Põlva keskraamatukogu kirjed pälvinud kiidusõnu.)

Rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine.

Keskraamatukogu tutvustab raamatukoguhoidjatele aruannete koostamise põhimõtteid ja selgitab muudatusi ja nõustab neid kogu aruandeperioodil. Keskraamatukogu jälgib, et statistilistes aruannetes poleks vigu ja esitab korrektsed aruanded Rahvusraamatukogule. Keskraamatukogu koostab koondaruande rahvaraamatukogude aasta tööst, esitab aruande Kultuuriministeeriumile ja annab selle põhjal ka raamatukoguhoidjatele tagasisidet.

Erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine.

Keskraamatukogu korraldab teabepäevi, mille teemadeks on kirjandus, raamatukoguteeniindus (sealhulgas tutvumine teiste raamatukogudega), infotehnoloogia, psühholoogia jne. Teabepäevad lisavad raamatukoguhoidjatele uusi teadmisi ja kogemusi ning laiendavad silmaringi. Osalejate tagasiside on positiivne. Ühtlasi jagatakse raamatukoguhoidjatele infot, nõu ja praktilist abi erialaküsimustes (tarkvara kasutamine, päringute lahendamine, teavikute kustutamine, inventuuri läbiviimine, projektide koostamine jne.)

Teatmebibliograafilise töö korraldamine. Töö aluseks on elektronkataloogid ja andmebaasid, teatmeteosed ja kogu maakonda hõlmav kodulooliste teavikute kogu keskraamatukogu lugemissaalis. Suur (hoolega talletatud) materjali hulk ja töötajate asjatundlikkus võimaldab keskraamatukogul olla ka selles osas abiks teistele raamatukogudele nii maakonnas kui ka väljaspool (seda nii kodulooliste kui ka muude päringute lahendamisel, kursuse- ja kodulootööde koostamisel jne).